

SOSTEn suositukset: Suomen on määrätietoisesti vähennettävä köyhyyttä

Suomi on sitoutunut osana Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanoa vähentämään köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrää 100 000:lla vuoteen 2030 mennessä. Sosiaaliturvaan kohdistuvat leikkaukset vievät kehitystä päinvastaiseen suuntaan. SOSTE on arvioinut, että hallituksen sosiaaliturvaan kohdistamat leikkaukset lisäävät tänä vuonna pienituloisten määrää 68 000 henkilöllä, joista 17 000 on lapsia.

- Köyhyyden vähentämisen toimintasuunnitelma tulee muuttaa konkreettisiksi toimiksi. Suunnitelmassa listattuja indikaattoreita on seurattava ja varmistettava, että köyhyys todella vähenee.

Sosiaaliturvan riittävä taso on keskeinen väline köyhyyden vähentämisessä. Viimeisin perusturvan riittävyyden arviointi osoittaa, että Suomen perusturvaetuudet yhdessä asumistuen kanssa eivät riitä kattamaan viitebudjettien mukaista kulutustasoa takuueläkettä lukuun ottamatta. Viitebudjetit määrittelevät kuinka paljon aivan välttämättömiin menoihin tarvitaan rahaa.

- Sosiaaliturvaetuuksien indeksijäädyksistä pitäisi luopua jo ensi vuodesta lähtien. Sosiaaliturvaleikkausten sijaan olisi valtion taloutta tasapainotettava vahvistamalla valtion verotuottoja. Tämä tapahtuu muun muassa ottamalla käyttöön uusi terveysvero, sitomalla valmisteverot indeksiin ja korottamalla yhteisöverokanta pohjoismaiselle tasolle. SOSTEn veropakettissa maltilliset veronkorotukset toisivat noin 3,2 miljardin euron lisäyksen verotuloihin ilman, että talouskasvu kärsisi.

Riittävä sosiaaliturva luo yhteiskunnallista vakautta esimerkiksi vahvistamalla tasa-arvoa, tasaamalla erilaisia yhteiskunnallisia riskejä ja ehkäisemällä ylisukupolvista köyhyyttä. Toimiva ja ihmisarvoisen elämän takaava etuusjärjestelmä sekä oikea-aikaisesti annetut palvelut parantavat ihmisten toimintakykyä ja helpottavat työmarkkinoille osallistumista, mikä kasvattaa myös kansantuloa. Jos taas palveluihin ja hoitoon ei hakeuduta oikea-aikaisesti korkeiden asiakasmaksujen vuoksi ja lääkkeet jäävät ostamatta, kasvattaa se entisestään sosioekonomisten ryhmien välisiä terveyseroja. Tämä lisää sosiaali- ja terveyssektorin menoja, kun tarve kalliimpiin palveluihin kasvaa.

- Sosiaaliturvajärjestelmästä on tehtävä ihmisten näkökulmasta selkeä ja sujuva niin, että kaikki tukiin oikeutetut saavat etuuden helposti ja ilman viivästyksiä. Yhden hakemuksen malli ja etuusehdotus on otettava käyttöön tällä vaalikaudella. Uusi yleistuki tulee toteuttaa niin, että se selkeyttää etuusjärjestelmää, vähentää eri etuuksien väliinpuotoamisia, joustavoittaa etuuden ja tulojen yhteensovittamista ja turvaa riittävän toimeentulon huomioiden alaikäisten huoltovastuun.

Taloudellisten kustannusten ennaltaehkäisy ja hyvinvointi-investoinnit rakentavat pitkäjänteisesti kestävää taloutta. Toimiva sosiaaliturva vähentää kalliimpien korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttöä, pitkittänyttä toimeentulotuen käyttöä ja muita menoja, joita syntyy sosiaalisten ongelmien hoidosta.

Lisätieto: erityisasiantuntija Anna Järvinen, SOSTE, 050 586 5677, anna.jarvinen@soste.fi

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi